

- S.; Cockcroft, K.M.; Gutierrez, J.; Lombardi-Hill, D.; Kamel, H.; Kernan, W.N.; Kittner, S.J.; Leira, E.C.; et al. 2021 Guideline for the Prevention of Stroke in Patients with Stroke and Transient Ischemic Attack: A Guideline from the American Heart Association/American Stroke Association. *Stroke*, 52.
9. Klijn, C.J.; Paciaroni, M.; Berge, E.; Korompoki, E.; Körv, J.; Lal, A.; Putaala, J.; Werring, D.J. Antithrombotic treatment for secondary prevention of stroke and other thromboembolic events in patients with stroke or transient ischemic attack and non-valvular atrial fibrillation: A European Stroke Organisation guideline. *Eur. Stroke J*, 4, 198–223.
10. Paciaroni, M.; Agnelli, G.; Falocci, N.; Caso, V.; Becattini, C.; Marcheselli, S.; Rueckert, C.; Pezzini, A.; Poli, L.; Padovani, A.; et al. Early Recurrence and Cerebral Bleeding in Patients with Acute Ischemic Stroke and Atrial Fibrillation: Effect of Anticoagulation and Its Timing: The RAF Study. *Stroke* 2015, 46, 2175–2182.

ĐÁNH GIÁ CHẤT LƯỢNG CUỘC SỐNG CỦA BỆNH NHÂN SAU PHẪU THUẬT THAY KHỚP HÁNG BÁN PHẦN BIPOLAR ĐIỀU TRỊ GÂY CỐ XƯƠNG ĐÙI Ở NGƯỜI CAO TUỔI TẠI BỆNH VIỆN ĐA KHOA TỈNH THÁI BÌNH

Nguyễn Thế Điệp¹, Nguyễn Minh Châu¹

TÓM TẮT

Mục tiêu: Nghiên cứu nhằm đánh giá chất lượng cuộc sống của bệnh nhân cao tuổi sau phẫu thuật thay khớp háng bán phần Bipolar điều trị gãy cổ xương đùi tại Bệnh viện đa khoa tỉnh Thái Bình. **Phương pháp:** Nghiên cứu tiền cứu được thực hiện trên 52 bệnh nhân từ 60 tuổi trở lên, được chẩn đoán gãy cổ xương đùi và thực hiện thay khớp háng bán phần Bipolar. Các bệnh nhân được theo dõi trước và sau phẫu thuật tại khoa Chấn thương chỉnh hình - Bỏng từ tháng 6/2021 đến tháng 7/2022. **Kết quả:** Điểm chất lượng cuộc sống trung bình cải thiện rõ rệt sau phẫu thuật: trước mổ đạt $21,31 \pm 6,87$, sau 3 tháng đạt $48,55 \pm 10,83$, và sau 6 tháng là $59,90 \pm 9,22$. Các biến chứng như đau khớp háng, trật khớp, và ngắn chi xảy ra với tỷ lệ thấp. **Kết luận:** Phẫu thuật thay khớp háng bán phần Bipolar là phương pháp an toàn, hiệu quả, cải thiện đáng kể chất lượng cuộc sống của bệnh nhân cao tuổi sau gãy cổ xương đùi. **Từ khóa:** Thay khớp háng bán phần Bipolar, gãy cổ xương đùi, người cao tuổi, chất lượng cuộc sống.

SUMMARY

ASSESSMENT OF QUALITY OF LIFE IN PATIENTS AFTER BIPOLAR HEMIARTHROPLASTY FOR FEMORAL NECK FRACTURE TREATMENT IN ELDERLY PATIENTS AT THAI BINH PROVINCIAL GENERAL HOSPITAL

Objective: This study aims to evaluate the quality of life of elderly patients after bipolar hemiarthroplasty for femoral neck fractures at Thai Binh Provincial General Hospital. **Methods**

A prospective study was conducted on 52 patients aged 60 years and older, diagnosed with femoral neck fractures and treated with bipolar hemiarthroplasty. Patients were monitored before and after surgery in the Department of Orthopedic Trauma and Burns from June 2021 to July 2022. **Results:** The average quality-of-life scores improved significantly after surgery: 21.31 ± 6.87 before surgery, 48.55 ± 10.83 after 3 months, and 59.90 ± 9.22 after 6 months. Complications such as hip pain, dislocation, and limb shortening occurred at a low rate. **Conclusion:** Bipolar hemiarthroplasty is a safe and effective method that significantly improves the quality of life for elderly patients following femoral neck fractures.

Keywords: Bipolar hemiarthroplasty, femoral neck fracture, elderly, quality of life.

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Gãy cổ xương đùi là một loại tổn thương phổ biến ở người cao tuổi, đặc biệt xảy ra ở những người trên 60 tuổi. Đây là tình trạng nghiêm trọng không chỉ ảnh hưởng đến chức năng vận động mà còn có nguy cơ cao dẫn đến biến chứng toàn thân và tử vong. Gãy cổ xương đùi chiếm khoảng 48% - 54% các trường hợp gãy xương vùng khớp háng, với tỷ lệ ngày càng tăng theo sự gia tăng tuổi thọ trung bình của dân số.

Điều trị gãy cổ xương đùi ở người cao tuổi hiện nay có nhiều phương pháp, bao gồm điều trị bảo tồn, phẫu thuật kết hợp xương, thay khớp háng toàn phần và thay khớp háng bán phần. Trong đó, phẫu thuật thay khớp háng bán phần Bipolar được xem là giải pháp hiệu quả, giúp người bệnh phục hồi chức năng nhanh chóng, tránh được các biến chứng như hoại tử chỏm xương đùi và giảm thiểu thời gian nằm lâu gây biến chứng toàn thân.

Tại Bệnh viện đa khoa tỉnh Thái Bình, phẫu thuật thay khớp háng bán phần Bipolar đã được

¹Trường Đại học Y Dược Thái Bình

Chịu trách nhiệm chính: Nguyễn Thế Điệp

Email: diepnguyentheyb@gmail.com

Ngày nhận bài: 16.12.2024

Ngày phản biện khoa học: 20.01.2025

Ngày duyệt bài: 24.2.2025

triển khai và mang lại nhiều kết quả tích cực. Tuy nhiên, việc đánh giá đầy đủ chất lượng cuộc sống của bệnh nhân sau phẫu thuật là điều cần thiết để tối ưu hóa hiệu quả điều trị và cải thiện chất lượng chăm sóc y tế.

Do đó chúng tôi thực hiện nghiên cứu với mục tiêu: *Đánh giá chất lượng cuộc sống của bệnh nhân sau phẫu thuật tại Bệnh viện Đa khoa tỉnh Thái Bình.*

II. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng: 52 bệnh nhân từ 60 tuổi trở lên bị gãy cổ xương đùi, được phẫu thuật thay khớp háng bán phần Bipolar tại khoa Chấn thương chỉnh hình - Bông, Bệnh viện đa khoa tỉnh Thái Bình.

Tiêu chuẩn chọn: Bệnh nhân trên 60 tuổi, không chống chỉ định phẫu thuật, có đầy đủ hồ sơ bệnh án và tự nguyện tham gia.

Tiêu chuẩn loại trừ: Bệnh nhân có cứng khớp háng, nhiễm trùng, hoặc gãy cổ xương đùi do nguyên nhân bệnh lý.

2.2. Địa điểm và thời gian nghiên cứu

Địa điểm: Bệnh viện đa khoa tỉnh Thái Bình.

Thời gian: Từ tháng 6/2021 đến tháng 7/2022.

2.3. Phương pháp nghiên cứu

Thiết kế: Nghiên cứu tiến cứu, mô tả cắt ngang.

Cỡ mẫu: 52 bệnh nhân.

Biến số và chỉ số: Tuổi, giới, phân loại gãy xương, và thang điểm chất lượng cuộc sống Harris Hip Score trước và sau phẫu thuật.

Xử lý số liệu: Phân tích thống kê bằng SPSS 20.0, sử dụng các phép kiểm định phù hợp để so sánh trước và sau phẫu thuật.

III. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

Bảng 1: Đặc điểm chung của bệnh nhân

Đặc điểm	Tần suất	Tỷ lệ (%)
Tuổi trung bình (năm)	75,6±6,4	
Giới tính		
Nam	20	38,5
Nữ	32	61,5
Thời gian nhập viện (ngày)	5,2±2,1	

Nhận xét: Bệnh nhân nữ chiếm đa số (61,5%) với tuổi trung bình 75,6 ± 6,4 năm.

Bảng 2: Phân loại gãy cổ xương đùi theo Garden

Loại gãy Garden	n	Tỷ lệ (%)
Loại I-II	18	34,6
Loại III-IV	34	65,4

Nhận xét: Gãy Garden loại III-IV chiếm đa số (65,4%), cho thấy mức độ gãy nặng phổ biến hơn ở người cao tuổi.

Bảng 3: Nguyên nhân gây cổ xương đùi

Nguyên nhân	n	Tỷ lệ (%)
Ngã nhẹ tại nhà	40	76,9
Tai nạn giao thông	7	13,5
Khác	15	9,6

Nhận xét: Ngã nhẹ tại nhà là nguyên nhân chính gây gãy cổ xương đùi (76,9%), đặc trưng ở người cao tuổi có loãng xương.

Bảng 4: Điểm Harris Hip Score trước và sau phẫu thuật

Thời điểm	Điểm trung bình	Độ lệch chuẩn
Trước phẫu thuật	21,3	± 6,9
Sau 3 tháng	48,6	± 10,8
Sau 6 tháng	59,9	± 9,2

Nhận xét: Điểm Harris Hip Score cải thiện đáng kể sau phẫu thuật, đạt mức trung bình khá sau 3 tháng và tốt sau 6 tháng.

Bảng 5: Tỷ lệ biến chứng sau phẫu thuật

Biến chứng	n	Tỷ lệ (%)
Đau khớp háng	4	7,7
Ngắn chi nhẹ	3	5,8
Trật khớp	1	1,9
Nhiễm trùng	1	1,9

Nhận xét: Tỷ lệ biến chứng thấp, với đau khớp háng (7,7%) và ngắn chi nhẹ (5,8%) là phổ biến nhất.

Bảng 6: Khả năng vận động sau phẫu thuật

Mức độ vận động	Sau 3 tháng	Sau 6 tháng
Đi lại bình thường	25 (48,1%)	34 (65,4%)
Cần dụng cụ hỗ trợ	22 (42,3%)	16 (30,8%)
Bất động	5 (9,6%)	2 (3,8%)

Nhận xét: Sau 6 tháng, 65,4% bệnh nhân có thể đi lại bình thường, và tỷ lệ bất động giảm còn 3,8%.

IV. BÀN LUẬN

Phẫu thuật thay khớp háng bán phần Bipolar đã được áp dụng rộng rãi trong điều trị gãy cổ xương đùi ở người cao tuổi, nhằm cải thiện chất lượng cuộc sống và khả năng vận động của bệnh nhân. Nghiên cứu tại Bệnh viện Đa khoa tỉnh Thái Bình cho thấy kết quả tích cực, tương đồng với các nghiên cứu khác trong nước.

Trong nghiên cứu Nguyễn Văn Khanh tại Cần Thơ [1], tuổi trung bình của bệnh nhân là 78,5 ± 10,91, với tỷ lệ nữ chiếm 73,9%. Tại Bệnh viện Đa khoa tỉnh Thái Bình, tuổi trung bình là 75,6 ± 6,4, với tỷ lệ nữ chiếm 61,5%. Sự khác biệt này có thể do đặc điểm dân số và mẫu nghiên cứu khác nhau, nhưng đều cho thấy gãy cổ xương đùi phổ biến hơn ở nữ giới cao tuổi.

Kết quả phẫu thuật và phục hồi chức năng. Nghiên cứu tại Cần Thơ báo cáo 85,7% bệnh nhân đạt kết quả phục hồi chức năng tốt và rất tốt [1]. Tại Thái Bình, sau 6 tháng, 65,4% bệnh nhân đi lại bình thường, 30,8% cần dụng cụ hỗ trợ, và chỉ 3,8% còn bất động. Điều này cho thấy phẫu thuật thay khớp háng bán phần Bipolar giúp cải thiện đáng kể khả năng vận động ở người cao tuổi.

Biến chứng sau phẫu thuật. Tỷ lệ biến chứng tại Thái Bình thấp, với đau khớp háng (7,7%), ngắn chi nhẹ (5,8%), và trật khớp (1,9%). Nghiên cứu của Nguyễn Triết Hiền [2] tại Bệnh viện Đa khoa Trung tâm An Giang cũng ghi nhận tỷ lệ biến chứng thấp khi sử dụng chỏm lưỡn cực. Điều này cho thấy tính an toàn của phương pháp này trong điều trị gãy cổ xương đùi ở người cao tuổi.

Chất lượng cuộc sống cải thiện rõ rệt sau phẫu thuật. Nghiên cứu của chúng tôi cho thấy điểm Harris Hip Score tăng từ $21,3 \pm 6,9$ trước phẫu thuật lên $48,6 \pm 10,8$ sau 3 tháng và đạt $59,9 \pm 9,2$ sau 6 tháng. Đây là một sự cải thiện đáng kể, chứng minh rằng phẫu thuật thay khớp háng bán phần Bipolar giúp cải thiện khả năng vận động, giảm đau và phục hồi sinh hoạt hàng ngày.

Kết quả này tương đồng với nghiên cứu của Nguyễn Triết Hiền và Võ Ngọc Toàn (2015) [2] tại Bệnh viện An Giang, nơi điểm Harris Hip Score đạt mức tốt và rất tốt ở 72,88% bệnh nhân sau 6 tháng. Đồng thời, nghiên cứu của Nguyễn Văn Khanh [1] tại Cần Thơ cũng ghi nhận 85,7% bệnh nhân đạt chất lượng cuộc sống tốt và rất tốt.

Phương pháp này cho phép bệnh nhân vận động sớm, giảm các biến chứng toàn thân như loét tỳ đè, viêm phổi do nằm lâu, giúp người bệnh nhanh chóng tái hòa nhập cộng đồng và cải thiện rõ rệt chất lượng cuộc sống.

Khả năng phục hồi vận động. Sau 6 tháng, nghiên cứu tại Thái Bình cho thấy 65,4% bệnh nhân đi lại bình thường, 30,8% cần dụng cụ hỗ trợ, và chỉ 3,8% còn bất động. Tỷ lệ này tương đồng với nghiên cứu của Vũ Văn Khoa và Nguyễn Ngọc Hân (2017-2020) [3] tại Bệnh viện Việt Đức, nơi phần lớn bệnh nhân đạt khả năng vận động tốt trong thời gian theo dõi ngắn hạn.

Điểm nổi bật của phương pháp này là khả năng phục hồi sớm, cho phép bệnh nhân tự sinh hoạt cá nhân và tham gia các hoạt động nhẹ nhàng chỉ sau vài tuần, điều này đặc biệt ý nghĩa đối với người cao tuổi.

Trong nghiên cứu của Somashekar M.S. (Ấn Độ, 2013) [4], tỷ lệ cải thiện chất lượng cuộc sống sau thay khớp háng bán phần Bipolar cũng đạt mức cao, với 78% bệnh nhân có thể vận động tốt sau 6 tháng. Nghiên cứu của Yik-Fung Mak (2018) [5] tại Hong Kong cũng ghi nhận hiệu quả tương tự, với tỷ lệ biến chứng thấp và chất lượng cuộc sống cải thiện rõ rệt.

So sánh với các phương pháp thay khớp háng toàn phần, thay khớp háng bán phần Bipolar phù hợp hơn với bệnh nhân cao tuổi, sức khỏe yếu và ít yêu cầu vận động cao. Điều này cho thấy sự phù hợp của phương pháp với nhóm dân số già hóa tại Việt Nam.

Biến chứng ảnh hưởng đến chất lượng cuộc sống. Tỷ lệ biến chứng sau mổ tại Thái Bình thấp (7,7% đau khớp háng, 5,8% ngắn chi nhẹ), tương tự nghiên cứu tại Cần Thơ và An Giang. Mặc dù những biến chứng này có thể ảnh hưởng phần nào đến chất lượng cuộc sống, nhưng nhờ kỹ thuật phẫu thuật ngày càng được cải thiện và chăm sóc hậu phẫu tốt hơn, hầu hết bệnh nhân vẫn đạt điểm chất lượng cuộc sống cao sau mổ.

V. KẾT LUẬN

Phẫu thuật thay khớp háng bán phần Bipolar là phương pháp hiệu quả và an toàn trong điều trị gãy cổ xương đùi ở người cao tuổi, giúp cải thiện đáng kể chất lượng cuộc sống, khả năng vận động, và giảm thiểu biến chứng.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. **Nguyễn Văn Khanh, Phạm Hoàng Lai** (2020). Đánh giá kết quả phẫu thuật thay khớp háng bán phần điều trị gãy cổ xương đùi tại Bệnh viện Trường Đại học Y Dược Cần Thơ. Tạp chí Y Dược học Cần Thơ, 26, 69-74.
2. **Nguyễn Triết Hiền, Võ Ngọc Toàn** (2015). Đánh giá kết quả phẫu thuật thay khớp háng bán phần điều trị gãy cổ xương đùi bằng chỏm lưỡn cực tại Bệnh viện An Giang. Tạp chí Y học Việt Nam, 11, 56-62.
3. **Vũ Văn Khoa, Nguyễn Ngọc Hân** (2021). Đánh giá kết quả phẫu thuật thay khớp háng bán phần không cement điều trị gãy liên mấu chuyển xương đùi người cao tuổi tại Bệnh viện Việt Đức năm 2017-2020. Tạp chí Y học Việt Nam, 503, 45-50.
4. **Somashekar M.S., Krishna S.V., Murthy S.** (2013). Functional Outcome of Bipolar Hemiarthroplasty in Elderly Patients with Femoral Neck Fractures. Indian Journal of Orthopaedics, 47(4), 345-349.
5. **Yik-Fung Mak, Hok-Yin-Alwin Li, Qunn-Jid Lee** (2018). Long-term results of bipolar hemiarthroplasty for displaced femoral neck fractures in elderly patients. Journal of Orthopaedic Surgery, 26(3), 112-118.